

dolga poslopja s prostornimi hlevi in dvorišči; to so gostilnice, se reče, nekatere ne več, a vse kaže propad, vse glasno tožijo železnico. Po Domžaljah je pa vas še bolj padla, zgubila je celó pošto, katero je do najnovejšega časa imela. Pred gostilnicami in po dvoriščih, kjer so nekdanj konji ceptali in vozniki kleli, raste zdaj trava, trpotec in kurje očesca, po katerih se tu in tam pojajo umazani otroci — najbrže fabriških delavcev domžaljskih. Tu in tam se zakadi iz veže kak koci-nasti pes proti meni ter laja na vse grlo; ko pa vidi, da se za tako „opozicijo“ nič ne zmenim, se godrnja je počasi pomakne nazaj na svoj prag ali pod klop pred hišo in se zamisli zopet v svoje pasje „študije“.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 20. febr. — Minul je teden, o katerem sme avtonomistična stranka naša po pravici reči, da je bil srečen. Hude borbe bile so v zbornici poslancev o splošni budgetni debati, hudo so napadali levičarji, posebno Klier, Jaques, Plener in Herbst vlado, zborniško desnico in s posebnim veseljem so se vtikali v slovenske razmere, toda strast storila je vse te govornike slepe nedosledne, neprepričevalne, vse je kazalo nezmožno strast obupajočih, in mirni, dosledni. le redko kaj zbadljivi odgovori poslancev iz desnice: Tonerja, Tonklija, Czartoriskega, Fanderlika, Riegerja in H. Clama, pa pogumne in odločne besede ministrov Taaffeja, Dunajevskega, Pražaka in Pinota so popolnem uničile nasprotnike, tudi nasprotne poslušalce na galerijah. Sme se po vsem po pravici trditi, da desnica in vlada do zdaj niste še priborili si tako sijajne zmage, kakor je bila ta. Izmed slovenskih poslancev še oglašena poslanca dr. Poklukar in Klun nista prišla več do besede, samo prvi je v rečnem popravku konec debate odločno zavrnil napad Jaquesov na deželnega predsednika Winklerja zaradi bohinjsko-bistriške cerkve, in pa napad njegov na domoljubje in lojaliteto Slovencev sploh, ker je očital proslavljenje Krivošjanov in Skobelev-ovega govora. — Še pomenljivejša dogodka in sijajnejša zmaga pa se je priborila preteklo soboto v zlati Pragi, ker tam je zmagal kandidat konservativne stranke českega vélikega posestva, knez Ferdinand Lobkovic, proti „chabusovi“ stranki kneza Karola Auersperga, Herbstu itd. Ta volitev enega poslanca pomeni velikanski in odločivni prevrat v tistem volilnem krogu, v katerem se je in se bo zmiraj odločevala večina državnega zbora. Knez Lobkovic Ferdinand je po nesrečnem letu 1872. prvi brez „chabrusa“, brez posilstva in brez kompromisa izvoljen konservativni poslanec. — Za nas Slovence je v malem imela pomen takega prevrata izvolitev viteza Schneida v Ljubljani. — Upamo in zanesljivo pričakujemo, da bodo tudi za nas Slovence te vesele in sijajne zmago imele kaj dejanskih nasledkov, v naših res še prav prav nestrpljivih razmerah.

Novomesto. A. D. — Slehernemu kmetovalcu je znan grm, ki se zove češmin, zlasti pa onim, ki so pretečena leta nabirali češminove skorje in korenine, zraven se ve da niso pomislili, da so s pokončevanjem te rastline sami sebi, ne samo neposrednje, ker so potem skorjo in korenine precej dobro v mestu prodajali, ampak tudi posrednje zeló koristili, ker so obvarovali na ta način svoja žitna polja necega nevarnega sovražnika naše strani. Na češminovih listih se napravijo namreč meseca velicega travna rijasti, majhnim bradavičicam podobni izrastki, v katerih se nahaja brezštevilnih zrníc prasne velikosti, tako imenovanih „klinčnih

zrníc“; ako ta zrnica veter zanese na pšenične ali pa ječmenove liste in bilke, se napravi potem iz tega obče znana pšenična ali pa ječmenova rja; koliko rja žitu škoduje, o tem nam ni treba govoriti, to vé uže vsak umni gospodar. Ker je toraj češmin rastlina, ki pro-uzroči rjo, bode vsak pameten kmetovalec previdel, da je neobhodno potrebno, da se češmin, kjer se še nahaja — zlasti za mejo pri žitnih njivah — s koreninami čisto pokonča; za to je pa letošnja lepa zima najbolj pripravna. — Za kaj je pa še letošnja zima zeló ugodna? Za čistenje debela in vej sadnih dreves od mahú, lišaja in mrtve skorje; to ti je poleg trebljenja sadnih dreves neogibno potrebno delo sadjerejca; pa kako malo se zmenijo kmetovalci pri nas za to! Pa saj jim ni morebiti znana škoda, ki jo učiniti zamore mah in lišaj sad-nemu drevju. Te zelišča ne izsrkajo drevji samo soka, ona so tudi najpripravníša gnjezda in zakotnice škodljivim žužkom in mrčesem. Snažite toraj v tem prijetnem zimskem času sadna drevesa teh škodljivih najezdníc! — Zadnje bi bilo kmečke gospodarje še na nekaj opozoriti. Ker je v letošnji zimi zemlja na globoko zmrznila in potem, ko se je led zopet jel tajati, je skoraj čisto popustila žitne korenine in se tako zrahljala, da večí del mlade rastline tako rekoč v zraku stojé; zaradi tega se bodo morala žitna polja z valjarjem povaljati, toda ne po dolzem, ampak navprek, da se namreč žitne korenine ne samo na površini, marveč tudi na razborji v zemljo nazaj pritrdijo.

Iz Bohinja 14. febr. — V zadnjem listu „Novic“ bilo je brati, da je fužinska sirarska podružnica leta 1880. naredila le 12.074 kilogr. sira; v resnici bilo ga je pa 15.153 kilogr. proti 4830 kilogr. leta 1879. Za leto 1881. ga bo zopet nekoliko manj; vzrok temu je, da pri nas živinoreja od leta do leta propada, ker nam kranjska obrtniška družba pašnike vedno bolj krči. Ako bo bralcem „Novic“ všeč, oglasil se bom večkrat v predalih tega nam prekoristnega lista.*)

Iz Ljubljane. — Za živahne razprave preteklega tedna v dunajskem državnem zboru se je jako brigalo prebivalstvo obeh strank, po sijajni zmagi vlade, oziroma naše večine, so bili „fakcijski“ nemškutarji ravno tako poparjeni, kakor narodnjaki razveseljeni, ker zdaj, ko se vladi ne bo treba več tako hudo boriti s svojimi nasprotniki, je upati, da bo vendar enkrat dobila časa misliti tudi na nas Slovence, ki od nje dozda še nismo nič dobili; nadjamo se pa tudi od naših poslancev, da bodo vse storili, kar jim bo le mogoče. — Med vsem tem je pa tudi nekaj grenkega, dobili smo namreč povišanje davka na petrolej, ki bo zadel posebno manj premožne in srednji stan, ki si mora svetiti s to svečavo. Pa prepričani smo, da bo Slovenec tudi to breme rad nosil, če le kedaj pride do vseh svojih pravic.

— (Podoba rajncega dr. Jan. Bleiweisa vit. Trsteniškega) je slikar gosp. Ivan Franke uže izgotovil in — reči moramo — res mojstersko; to je rekel vsak, ki jo je oni teden videl pri gosp. Peregrinu Kajzelji na starem trgu, kjer je bila dva dni razstavljena; zdaj jo je pa uže odposlal, da se natanko po nji naredé z oljnimi barvami natisnjene slike, ki jih bo, kakor smo uže omenili, gosp. Kajzelj dal na svitlo in ki bodo, če bodo po tej sliki natančno posnete, gotovo krasne. Kakor slišimo, namerava tudi nek drug tukajšnji trgovec izdati podobe dr. Bleiweisa in so neki uže v delu; ne moremo pa verjeti, da bi bil dobil slikarja, ki bi mogel rajncega tako dobro zadeti in tako izvrstno naslikati, kakor je to gosp. Franke storil. Zato se gosp. Kajzelju ne bo bati nobene konkurence o tem. — Več bomo še spregovorili brž, ko bodo slike došle.

*) Prosimo.

— („Narodni dom“.) Odbor za zidanje tega doma je sestavljen; načelnik mu je gosp. dr. Mošè, njegov namestnik gosp. dr. Karol Bleiweis vit. Trsteniški, blagajnik gosp. dr. Josip Staré; drugi odborniki so vsi odlični narodnjaki. V svoji zadnji seji je sklenil odbor, poleti napraviti javno tombolo v „Zvezdi“, binkoštni ponedeljek pa javno ljudsko veselico. Zdaj razpošilja oklic do naroda s prošnjo za prostovoljne darove v ta namen. Kakor slišimo, so po več krajih začeli nabirati že take darove, posebno po nekaterih javnih lokalih v Ljubljani. (Oklic, ki ga odbor razpošilja, nam je za tisek prepozno došel.)

— (Slovenske Matice LIII. odborova seja) bila je 18. dne t. m. Vpričo bilo je 11 tukajšnjih odbornikov in 2 vnanja. O branji zapisnika 52. seje se je sklenilo, da se poglobitve razprave s sklepi, kakor doslej, tudi vprihodnje priobčevale bodo po „Novicah“, po katerih naj posnemajo jih časniki drugi. O knjigah za l. 1881. je bilo povedano, da se natisnejo do konca tega meseca in potem razpošljejo: „Slovnica Slovenska“ in „Letopis“, toda brez slike Bleiweisove, ker hoče pozneje posebej s podobo vred izdati njegov životopis Matica. „Geometrija“ odmenjena je samo šolam. „Somatologije“ poslal je prof. Erjavac že oddelek, ki se prične kot tiskati, in se podá družnikom letos. Za leto 1882. je odločen „Letopis“. Povabilo za-nj se razpiše v nekaterih dneh, in vrednik mu bode predsednikov namestnik P. Grasselli sam, kateremu naj se primérno kratki pa krepki spisi pošiljajo. O „Slovenski-italijanski Slovnic“, katera je bila po odboru naročena in za tisk po vseh treh poročevalcih priporočena, odloči se, da se ne dá družnikom, ampak le izdá s podporo po Matici. Razun „Životopisa Bleiweisovega“ pridobiti se ima „Nauk o avstrijsko-ogerski državi“, ki ga spisuje prof. Jesenko, in prof. Šuklje obeta slavnosten spis o združenji Kranjske z vladijo Habsburško. Potrdi se, da se Letopis s poročili tajnikovimi in blagajnikovimi pa z imenikom tiska le za družnike, za prodaj pa brez teh priklad. Zarad šolskih knjig Matematičnih sprejame se ponudba prof. Celestine, ki naj jih po Močnikovih pripravlja; tako se nekteri manjši spisi sprejemajo za Letopis. „Logika“, stvarno presojena po dr. Svetini, pošlje se po nasvetu prof. Šukljeja pisatelju nazaj; o „Dušeslovji“ razsodi se v prihodnji seji odboru. Do loči se, v katerem številu naj se društvene knjige tiskajo, in tiskarjenje se po treh letih spet razpiše letos. Ponudba knjigarja Giontinija, da prevzame on sam trgovino z Matičinimi knjigami, se sprejame in gospodarski odsek naj to z njim ukrene. V odbor za Bleiweisov spomenik se potrdijo izvoljeni gospodje Grasselli, Robič, Klun, in odobri nasvet, naj Matica daruje 200 gold. v ta namen. Gledé prenapredb društvenih pravil, gledé volitev, predlogov za prihodnji občni zbor in gledé ponudbe „Narodnega Doma“ izvoli se odsek gg. Svetec, Šuklje, Praprotnik, ki naj s predsednikovim namestnikom pripravijo potrebne stvari do prihodnje odborove seje še pred veliko nočjo, kedar se ustanovi občni veliki zbor, ki utegne biti konec aprila ali v začetku meseca maja.

— (Ribško društvo kranjsko) bo imelo 27. dne februarja ob 7. uri zvečer v gostilni „Pri Maliču“ 1. nadstropje redni občni zbor. Dnevni red: 1. Predlog računa. 2. Poročilo preglednikov računa. 3. Proračun za leto 1882. 4. Volitev odbornikov. 5. Predlogi udov. Odbor.

— („Sokolova“ maškarada), ki je v ljubljanski čitalnici končala letošnje predpustne veselice, je bila zopet krasna, kakor vselej. V zalo in „norcem“ primerno

okinčanih prostorih čitalničnih se je gibalo in v radovanji zibalo do zgodnjega jutra veliko število izbornih maskiranih in tudi nemaskiranih častiteljev Pusta, vsak, kdor je bil pri tej veselici, je bil očaran po nji; kaj takega je le v narodni čitalnici mogoče. Zopet je o tem le ena sodba, namreč ta, da je bila, kakor že več let po vrsti, ta veselica najkrasnejša med vsemi, kar jih je bilo v Ljubljani. Med odličnimi gosti smo videli g. deželnega predsednika Winklerja z gospo in gospodično, generala Stubenraucha in več drugih vojaških načelnikov, deželnega glavarja grofa Thurna in drugih več. Za obširnejši popis nam manjka danes prostora.

— (Debeli četrtek) je bila v ljubljanski čitalnici prav prijetna, po pevskem zboru čitalničnem napravljena veselica s petjem, godbo in plesom. Slišali smo štiri nove dobre priučene in po pevovodji gosp. Valenti umno vojene pevske zборе, katerim je iz polne dvorane vselej donel buren plosk; posebno gosp. Meden nas je v Nedvedovi (novi) „Luna sije“ razgrel s svojim glasom. Želeli bi, da bi te nove skladbe še večkrat slišali, posebno o manj resnobnih „besedah“. Največ smeha so vzbudili Kitajci iz Hong-Konga, ki so po Stegnarjevih napevih tako peli in plesali, da ni kmalu kdo mislil, da so domá iz — Ljubljane. Kratkočasna je bila tudi loterija s primernimi dobitki. Majerjeva godba je godla potem plesalcem, gostilničarjeva kuhinja in klet pa je stregla prav dobro vsem. Gospod dr. Štor je porabil dobro voljo v to, da je v naglici za „Narodni dom“ nabral 46 gold.

— (Ljubljanski psi) so bili včeraj oproščeni torb, ker se steklina ni nikjer več pokazala.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — Izid volitve českega velikega posestva v Pragi preteklo soboto je še zmiraj najimenitnejši predmet javnega razgovarjanja. — Levični časniki so sila razsrdeni nad to dogodbo in pa nad borso, katera se za levičarske zabavljice v budgetni debati kar nič noče zmeniti. — Postavo o izjemnem stanu v Dalmaciji, katero je vlada zbornici državni pretekli četrtek predložila, je v odseku že sprejeta z malimi popravki. Jutri prične se zopet budgetna obravnava in na vrsto ima priti tudi dispozicijski fond.

Angleška. — „Times“ pišejo o govoru Skobeleva do srbskih dijakov v Parizu: „Petersburški dvor je dolžan Avstro-Ogerski z besedo in dejanjem, da se zvesto drži berolinske pogodbe.“

Iz Bosne se vladna poročila glasé tako, da gre ustaja h koncu, ker se uporniki povsod umikajo in so večidel le tolovajske čete. Največ sitnosti je še okrog Ledenic. Vendar je delo težavno za naše vojake, ker morajo upornike preganjati iz njihovih kotov.

Listnica vredništva. Gosp. L. Ž. v Dutovljah: Vaše „Izjasnjenje“ ni za naš list. Ako Vas je kedo v listeku „Slov. Naroda“ malo oščipnil, čemu se bodo potem „Novice“ prepirale. Naznanite, kaj se zgodi z Vašim spisom.

Žitna cena

v Ljubljani 18. februarja 1882.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 26 kr. — banaške 10 gold. 3 kr. — turšice 6 gold. 20 kr. — soršice 7 gold. 20 kr. — rži 6 gold. — kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 4 kr. — ajde 5 gold. 4 kr. — ovs 3 gold. 41 kr. — Krompir 2 gold. 68 kr. 100 kilogramov.